

VÁCLAV JAKEŠ

BŮH
NEBO
ABSOLUTNĚ
A JINÉ
POVÍDKY



NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

BŮH
NEBO
ABSOLUTNĚ
A JINÉ
POVÍDKY

VÁCLAV JAKEŠ

BŮH
NEBO
ABSOLUTNĚ
A JINÉ
POVÍDKY



NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Copyright © Václav Jakeš, 2022

Illustrations © Rosvita Mikulová, 2022

Cover art & Layout © Josef Kroupa, 2022

Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2022

978-80-278-0094-0 (print)

978-80-278-1238-7 (ePub)

978-80-278-1239-4 (mobi)

978-80-278-1240-0 (pdf)

Vzniku této knihy sekundovaly dvě dámy.
Moje úžasná manželka a Věrka Urbaczková.
Právem jim patří díky.

Program

Finále Studentské vědecké činnosti vrcholilo prezentací tří prací ucházejících se o Grand Prix. Komise hodnotitelů, stejně jako přihlízející auditorium, sestávající výhradně ze studentů Univerzity vesmírných studií, poněkud znuděné předcházejícími výstupy na téma kolaudace počtu interakcí koordinujících vesmír, hybnosti neutronových hvězd, vypařování černých děr, studie mnohovesmíru inflačního typu a dalších, už očekávaly nějaký brilantní výstup, pokud možno o něčem neotřelém, posouvajícím hranice běžného vědění.

„Tak tenhle tu naději rozhodně neskytá,“ uchechtla se P251 ke kolegovi D273, rovněž čiré energetické substanci. „Jo, vypadá, že neumí napočítat do tří,“ odtušil D273, žák fakulty přeměny vakua. A nebyl jediný pochybovačný, neboť ten scvrklý chomáček energie, stojící se svou prací před diváky, nevykazoval více než třicet keV. „No, tak má trému. A co? Alespoň s něčím přišel. Vy se jen vznášíte a čučíte,“ okřikla je Y211/A, známá ochránkyně slabších, studentka regeneračních procesů vesmíru. „Do toho, mladíku! Oblak vzhůru!“

povzbudivě vyzval K12736/34, šéf hodnotitelů, ztrémovaného prezentéra.

„Na samotném počátku jsem zvolil jednoduché základní podmínky pro program, jak pracovat s nejhlubším vakuem,“ zajíkal se a jektal chomáček, nyní s kapacitou ne větší než několik keV. „Poté jsem přidal meze stupňů volnosti rozvoje,“ stiskl pomyslný ovladač hologramu. Před diváky se objevil čirý, neposkvrněný obraz prázdna. Vlna despektu, ne nepodobná salvě smíchu, proletěla aulou. „No, prosím! Tak, hluboké Nic už jsme viděli. A co dál?“ netrpělivě pobízel K12736/34 vystupujícího. „To není všechno,“ zrudl obláček. „Tady už zařazuji informace, samozřejmě dvourozměrně,“ komentoval svůj pracovní postup na třírozměrném holografickém obraze. Znenadání se objevil plíšek tvaru elipsy. „Ty skvrnky na plíšku jsou direktivy,“ vysvětloval chomáček. „Nyní malinko přeskočíme v čase, neboť po příslušnou dobu se opravdu nic nedělo,“ opatrně poukázal na neměnicí se stav do hurónského přepětí v sále.

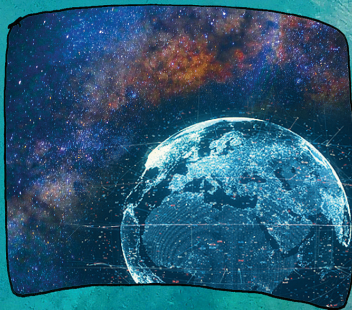
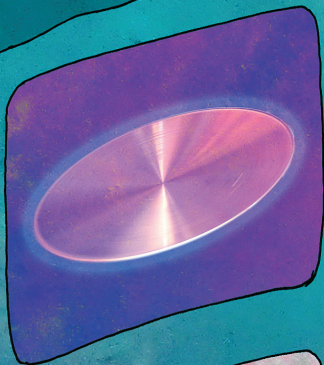
Hodnotitelé kroutili obláčky, jak se sem, do finále, mohl dostat takový nedouk. Publikum se ještě chvíli bavilo na úkor studenta, když se plíšek začal divně přelévat ze strany na stranu a deformovat do tvaru trojrozměrné koule, která se, přes značné zpomalení procesu, náhle rozepjala a v úděsném tempu nabývala na objemu, za nechávajíc za sebou obrovské výbuchy energie měnící se v horké myriády protočástic a polí.

Auditorium rázem ztichlo a jury jen oněměle hleděla na vznik neprůhledného chuchvalce, jenž se poznenáhlu rozpustil, a celý obraz prozářilo světlo. Jako když strhnete oponu, objevila se oblaka plynu a prachu s probouzejícími se hvězdami. Zrychlením daný průběh ukazoval tvorbu galaxií, zániky hvězd a zrození nových.

„Znovu upozorňuji na skutečnost, že jste svědky počítačového programu a že celý děj je obrovsky akcelerovaný,“ osměloval se autor, jenž zaznamenal zájem publika i komise. Projekce byla náhle poseta bilióny galaxií, hvězdokup, pevné i plynné materie. „A nyní prosím o pozornost,“ poukázal na impozantní změnu už slušně sebevědomý chomáček. „Takhle vypadá celkový obraz počítačové simulace.“ Na obrazovce zazářila gigantická koule s plástvovou strukturou uvnitř a s rozměrnými klikyháky informací na povrchu. Sál se otřásl pohybem obláčků. Potleskem. Všichni, včetně hodnotitelů, se vznesli a pokračovali v aplausu ve vznosu.

„Ty vole,“ utrousila P251. „On spustil počítačový vesmír!“ „Jo, je dobře!“ přidal se D273. „Úspěch! Úspěch!“ rozplývala se Y211/A. „To, proč jsem svou práci přihlásil do soutěže, však teprve přijde,“ překřikoval hlučící aulu protagonista. K12736/34 zahřměním utišil energetické toky v auditoriu a obdivně pokynul mladíkovi: „Pokračujte!“

„Podrobným skenováním detailů tohoto programu jsem v jedné ze slunečních soustav našel následující.“ Na trojrozměrném hologramu se objevil shluk pevných,



Nádraží
Třinec – střed

o/o

o/o

o/o

X211/1

K1273-134

251

?

273

E44

nepředstavitelně stabilních kontur, mezi nimiž se pohybovaly bytosti na dvou končetinách. Dvě další zřejmě sloužily k uchopování. „Tyto entity netuší, že jsou počítačovým programem,“ zasmál se prezentující. „Znovu chci poukázat na skutečnost, že i primitivní počáteční podmínky a koordináty mohou po příslušném čase vést k absolutní komplikovanosti a zrodu myslících bytostí, jako jsme my, byť na jakémsi biochemickém základě.“ „A že jsou myslící, víte jak?“ nesouhlasně měnil tvar jeden z členů komise. „Navázal jsem s nimi kontakt, vážený energetický zdroj,“ vysvětlil student. „Říkají si lidé a mají slušně propracovanou společenskou hierarchii. Energeticky jsou krajně neefektivní, ale zato to dohánějí značnou pílí. Ledasčemu jsem už porozuměl,“ prohlásil nyní značně sebevědomě student. „Třeba ten klikyhák,“ ukázal na tabuli s nápisem. „Tak ten znamená co?“ zakřičel kdosi z auditoria. Student přistoupil blíže k obrazu a pomalinku slabikoval: „Nádraží Třinec – střed.“

Advent

Pochmurné adventní odpoledne jej zahánělo do nevýslovně ponuré nálady. Bezútešný pocit umocňovala plískanice za okny. Snažil se nějak zabít čas. Dá se to vůbec? Vždyť jeho život je v podstatě mrtvý. V místnosti kolem panoval nevýslovný nepořádek, hanba pohledět. Pro koho by však uklízel? Samotný, opuštěný. Cítil, že se nějak ztratil. Neodbytný pocit bezobsažnosti vyvrcholil čirou depresí. Proč se dál trápit? Nejlepší by bylo se vším skoncovat!

Polekal se svého rozhodnutí. V záchvatu vymanit se z pádu až na psychické dno vyběhl z domu ven a z nejbližšího smrku strhal několik větviček. Doma smetl všechno nádobí se stolu, přehodil přes něj bílý ubrus, poslední čistý, jenž byl k mání, položil na něj urvané chvojí a z kredence vyhrabal čtyři hřbitovní svíčky spolu s keramickým andělem, kterými se chystal zkrášlit hrob drahých. Naaranžoval symbol adventu, usebrání a rozjímání jen proto, aby se nezbláznil. Náhlá horečná aktivita jej jakžtakž uklidnila, a tak jednu ze svíček zapálil, vytáhl z ledničky láhev alkoholu a nalil si plnou sklenku.

Bohužel, milosrdné zatemnění mysli vystřídal záchvat sebelítosti. Znovu si přihnul a ovíněný se poťouchle usmíval na svůj zmrzačený život. Vlastně nikdy nic nešlo, jak by si přál. Boha po tragickém skonu nejdražších opustil. Nezbyvalo nic, co by skýtalo naději. Odebral se ke stolu, usedl a pozoroval plamínek svíčky. Fascinován atavismem z dob lovců a sběračů, hleděl na oheň, aniž si povšiml, jak se pomalu hrouží do stavu polospánku, v němž podvědomí, pomocí nevyzpytatelných snů, sděluje ukotvené hloubky, memy a snad i cosi transcendentálního.

Spánková vidina jej přenesla na rozkvetlou louku s bezpočtem různobarevných květů, nad nimiž se kle-nulo modré nebe bez slunce. Seděl v trávě spolu s tátou, obklopeni nevýslovným jasem. Přísahal by, že tuto situaci už někdy prožil, ale jako někdo úplně jiný. Otec se stéblem v ústech vypadal stoicky klidný. Bez naléhavosti mu sděloval cosi o matematických strukturách jako vnějšku naší fyzikální reality. Jak už to ve snech bývá, nepřekvapovalo jej, ani mu nepřišlo divné, že jeho nevzdělaný otec memoruje tak sofistikované myšlenky.

Matematika popisující fyzikální prostředí nebyla námi vynalezena, pouze ji objevujeme. Naše fyzikální existence je matematickou. I ve snu mu však přišlo trošičku zvláštní, jak mu otec vysvětluje Lieovy grupy a algebry, diferenciální operátory a variety tenzorových polí. Hovořil o Hilbertových a Banachových prostorech, topologii a vztazích těchto základních matematických

struktur, vrcholících popisem kvantových polí a dimenzionalitou těch tenzorových. Usmíval se, protože věděl, že bezpříkladně komplikovanou kompozici, o níž otec mluví, nikdy nepochopí a že se jedná o něco s úplným přesahem jeho chápání. Některé matematické struktury, pokračoval otec, kupříkladu nepočítají ani s prostorem, ani s časem. Žijeme v nerozhodnutelném a nevyčíslitelném absolutnu, jež se zpěčuje jakékoli definici. V absolutnu s varietami pravděpodobnostních vln nesoucích holografická sdělení, s obrovským štěstím příslušníků jednoho z vesmírů, jenž v rámci inflace dostal do vínku podmínky vhodné pro život.

Najednou pochopil, že je součástí něčeho zásadního. Všemohíra. Něčeho, co lze nazvat absolutnem nebo Bohem. Lhostejno, čemu se dá přednost. Neskutečnou hloubku a složitost stejně nikdy nenahlédneme, tak proč se tím trápit. Zásadní je, že toto bezbřehé a nedefinovatelné, vzdorující prostému myšlení, stvořilo život. Život vědomý si sebe sama. Posvátný život.

Probudil se. Přes značnou bolest v zátylku z vynucené polohy strnulého sezení vstal a bez plánu, podvědomě, začal uklízet nepořádek. Především v sobě. Drhnul podlahu, ale též své svědomí. Myl zaschlé nádobí a zároveň čistil svůj přístup k ostatním lidem. Pustil se do leštění oken, aby se mohl na věci podívat zpříma. Pozdě v noci se posadil za stůl, unavený, ale s předvánočním pořádkem v domě i v duši. Je-li součástí něčeho tak monumentálního, má povinnost žít, ne zbaběle uhýbat osudu.

Kněz

Už v semináři s tím měl potíže. Jen tak bezbřezě věřit. Ani špetka pochybností. Jen slepé přesvědčení. Jsme přece stvořeni k Jeho obrazu. Zvídavost jsme dostali do vínku. Dědičný hřích je jen naše replika k podstatnému. Kolem nás je nebetyčná kvantová a fyzikálně-matematická složitost. Proč někdo vytvořil svět tímto způsobem, místo prosté jednoduchosti? Nezměrná komplikovanost, v níž hraje obrovskou roli nahodilost a pravděpodobnost, takže výsledek může překvapit i Jeho. A proč k produkci všehomíra užil fyzikálně-chemické prostředí místo holografické nebo počítačové formy?

Existují jednodušší, ale i efektivnější postupy než zvolený problematický chod od přeměny falešného vakua, přes Velký třesk, inflaci, komprimaci hmoty, a poté úděsnou složitost zrodu atomů a jejich kompilace v terestriálním prostředí za vzniku biologického života se všemi obtížemi přeměny neživého v živé. Proč někdo spustil genesis při teplotě deset na třicátou druhou Kelvinů, vyšší, než by dosáhla jakákoliv pekelná výheň v horroru vacui? Prázdnu, které je plné polí a virtuálních částic. A posadil život do prostředí vesmíru s teplotou minus 276,16 Celsia.